

PREGÓ CONFRARIES SETMANA SANTA 26-3-2023

Benvolgut confreres, Sr. bisbe, Alcalde, autoritats, senyores i senyors.

Agraeixo la invitació del Sr. José Manuel Gómez i del secretariat de les confraries de Lleida a fer el pregó d'aquest anys de la Setmana Santa. És un gran honor que m'heu atorgat i que m'ha ajudat a meditar l'esdeveniment cabdal de la vida de Jesús: la seva passió, mort i resurrecció. Compartiré amb vosaltres algunes de les reflexions.

Estem en aquesta Seu Vella, edifici monumental que es mereix la declaració de Patrimoni Mundial per la Unesco. Construïda al segle XIII, i acabada entre el XIV i XV, fou la catedral de Lleida fins ben entrat el segle XVI, convertida després per Felip V com caserna militar i espoliada; un exemple de les barbaritats que es poden fer per mantenir i guanyar poder.

Va ser una poderosa catedral en èpoques pretèrites en les que el concepte de ser deixeble de Jesús era, pels poderosos, molt equivocat, aprofitant-se de la bona fe de la gent. No sé com es pot tergiversar tant els evangelis per a justificar tantes actuacions contràries al missatge de Jesús, senzill, humil, al costat dels pobres.

Si les pedres poguessin parlar ens dirien el que ha passat per aquí. De poderosa i rica a ocupada i malmesa.

Arribem al final de la Quaresma. Entrem en la cinquena i darrera setmana, per començar tot seguit la Setmana Santa. Quaresma que es va iniciar el dimecres de cendra, recordant-nos que son finits, que tots ens morirem i el nostre cos es desfarà, passarà a ser cendra.

Alguns pensadors filòsofs han escrit preguntant-se si la vida és un engany, un absurd, si tots els esforços i sofriments que passem son per a res; si quan ens morim desapareixem per sempre.

I és que si comparem el nombre d'anys d'existència del planeta terra: 4.500 milions, o amb els de l'inici de la vida a la terra: uns 3.500 milions o el de l'existència del ser humà: 130.000 anys, resulta que els 90, 100 o poc més que viuen cada vegada més humans, és poquíssim temps. Per això, preguntar-se si, de veritat, s'acaba tot quan morim, o traspassem a un altra vida és un pregunta lògica, la resposta de la qual no és indiferent. La ciència no descarta la possibilitat de la continuïtat després de la mort. Tant des d'Einstein, que va demostrar que l'energia ni es crea ni es destrueix, sinó que es transforma, com recentment amb l'energia quàntica. La ciència no explica l'origen de l'univers, ja que del no res no pot sortir res. I si ens fixem en nosaltres mateixos, tenim una set d'infinat i de felicitat.

El centre de la vida del cristià és la resurrecció de Jesús, que van matar després de torturar-lo per haver-se atrevit a qüestionar i criticar els poderosos del seu temps i els seus tinglats: el temple, que ho era tot: centre comercial, religió, de poder. Jesús sabia que si seguia per aquest camí acabaria malament, però per coherència amb la seva vida el va seguir. Va lliurar-se per salvar-nos. El van tractar com qualsevol assassí: torturar i clavar a la creu, però no sols això, el van tractar pitjor que els considerats dolents de l'època: se'n van burlar d'ell, van fer mofa del que havia fet i predicat durant tres anys.

Era molt perillós per els poderosos que igualés a totes les persones i cultures. Jesús va trencar fronteres, les barreres que separaven unes persones d'altres, sense distincions. Desautoritzava el temple i els seus sacerdots, classistes. Proposava una nova humanitat, on tots som iguals, no amb les diferències d'aquell temps: jueus circumcidats i que no menjaven aliments prohibits, sols els Kasher. "No hi ha ni jueus ni grecs, esclau ni lliure. ni home ni dona, tots som un de sol en Jesucrist", ens diu Pau a la carta als Gàlates 3,28. Aquesta afirmació de l'ensenyament de Jesús l'evangelista Marc la ratifica escrivint, quasi al final del seu evangeli, que va ser un gentil, un estranger, un no jueu, el centurió que estava al peu de la creu, qui va afirmar: "Veritablement, aquest home era Fill de Déu" (Marc 15,39). I al començament de l'evangeli de Mateu, apareix una estrella al cel quan Jesús va néixer, i que va atraure a uns gentils, - estrangers no jueus -, els savis o mags, a adorar al nen Jesús. (Mt 2,2). Déu es fa present en tota la humanitat, en cada home i dona, pensi com jo o no, sigui del meu país o de l'altra extrem del món, cregui el que cregui.

Més de 2020 anys després de la mort i resurrecció de Jesús, els cristians encara fem diferències, creem barreres, grups tribals. Molts es consideren millors que els no cristians, però a més, el que és el súmmum, també fem diferències entre nosaltres, no sols amb els protestants, sinó inclòs dins de la mateixa Església: els del meu grup son millors que els altres. En els darrers anys inclòs alguns bisbes i cardenals critiquen i calumnien al Papa Francesc per obrir l'Església i voler tornar-la més Evangèlica, més seguidora de Jesús, depurant-la de la pols que ha agafat amb el pas del temps, suprimint privilegis clericals. ¿Ens tanquem en els nostres prejudicis?

I és que al llarg de la història quasi sempre ha passat el mateix. Els rics, els poderosos, no permeten que hi hagi igualtat. Accepten que hi hagi pobres, que es mori tantíssima gent de gana i set, nens i adults, cada dia; en son còmplices. Cada any Europa desaprofita 87,6 milions de tones d'aliments. ¿És just això? Posem barreres perquè no entrin immigrants, persones com nosaltres que es veuen abocades a marxar de casa seva per buscar una vida digna, ja que no volen anar morint poc a poc de gana o no tenir cap sortida. Constantment moren persones en el viatge i en el intent de passar el mar mediterrani. Algunes ONG's els ajuden, però l'estricta regulació europea els tanca les fronteres. En canvi, com a contradicció, Europa té una població envellida i el rebre jovent ens és de gran ajut.

No hem de tenir prejudicis contra els sense sostre ni contra les persones immigrants. ¿Com els tractem? ¿Ho fem com Jesús ens va ensenyar? O ens tanquem a casa nostre i no els deixem entrar, no els considerem iguals ni amb drets a viure dignament?

Hem d'estimar tothom, i ser especialment sensibles pels més pobres i els qui pateixen. ¿Us imagineu el dur que ha de ser viure en un país que no és el teu, ni té la teva cultura ni idioma, i que a sobre et mirin malament i et tinguin por? ¿O l'haver-se quedat al carrer, expulsat de la societat acomodada? ¿Els hi tanquem les portes o als acollim? ¿Tenim prejudicis als qui tenen orientacions sexuals diferents a la nostra; o una religió diferent?

Com ens recorda el Papa Francesc en l'encíclica Fratelli Tutti: ¿Aprenem del Bon Samarità, que va acollir a la persona ferida que estava al camí, la va guarir, donar recer portant-la a l'hostal i li va pagar la pensió?

Hem d'entrar a la nova humanitat, col·laborar en la construcció del que els Evangelis anomenen "Regne de Déu", una humanitat sense barreres ni distorsions pels prejudicis humans, on regni l'Amor de Déu. Jesús va patir la passió per que entrem a una nova humanitat.

L'acte unitari de les confraries és un bon exemple de no fer separacions. Cada confraria té les seves diferències, els seus matisos, es fixa més en una part o una altra de la vida i passió de Jesús, però totes es reuneixen aquí per obrir la celebració de la Setmana Santa, ja que a totes uneix Jesús, mort i ressuscitat.

Admiro la vostra devoció de confreres, teniu familiaritat entre vosaltres. Manteniu una tradició de fe popular transmesa de pares a fills. Les expressions plàstiques dels monuments dels passos de Setmana Santa dels que teniu cura i ens ofereix en les processons fan que arribi al cor de la gent. ¿Qui no s'emociona al veure com va patir Jesús amb tot el mal que li van fer? El darrer sopar. L'oració angoixada a la muntanya de les Oliveres, a Getsemaní, on demanà al Pare Déu que, si era possible, l'alliberés del que havia de patir, però que va ser coherent dient: Però facis la Teva voluntat i no la meua. (Mt. 26,41, Lluc 22,42-44. Mc. 14, 37-39). Les estàtues de Jesús flagel·lat, amb les ferides obertes, del Natzarè, de Jesús portant la Creu, ajudat per Cireneu ja que els romans volien que arribés viu al Calvari. L'agonia de Jesús. Maria la seva Mare del Dolors, de la Pietat, de la Soledat: quina pena veure el seu Fill escarnit, torturat, clavat a la Creu, morir patint. Ella, que des de l'encarnació el va cuidar; vivint en família 30 anys a Nazaret, d'on va sortir a anunciar la Bona Nova.

Jesús, quan va ser víctima de la crucifixió, denota tenir un Ser, ser Déu Amor, que pot donar-lo lliurament, com fa, afirmant el ser dels altres.

Déu s'abaixa fins a servir al màxim a la humanitat. Jesús no s'aferra a la vida, sinó que la dona lliurament per amor a nosaltres. Regala el perdó (Lc 23, 33), la seguretat al qui compartia la crucifixió al seu costat (Lc 23, 39-43), va consolar a les que ploraven per ell quan anava amb la creu al calvari (Lc. 23, 28-31). Jesús, el portador de vida, va descobrir que res podria destruir definitivament la vida que ell posseïa. Jesús ens dona vida, inclòs amb la seva mort, ressuscitant. Ell va salvar a la humanitat al ser coherent i arribà fins al final, lliurant la seva vida.

D'aquesta manera Jesús ens dona tot l'Amor del Pare, de Déu que és Amor. L'amor el podem albirar, entreveure, observant com els animals protegeixen i alimenten les seves cries. L'absència d'amor en la infància d'un ésser humà és tan malaltís com patir una malaltia orgànica greu. La presència de l'amor és la font de vida i creixement. Quan coneixem una persona que estima molt podem dir: Déu està present en aquesta vida.

Jesús no ens amaga el que les persones ens hem d'espavilar en la vida. No tot serà sempre flors i violes. Hi haurà moments de disgustos, de patiment, de malalties; morim. Ell ens acompanya sempre, ens ajuda a donar sentit al sofriment inevitable i ens dona exemple, amb la seva passió i mort, no escatimant les tortures, escarnis, dolor, sofriment i mort en Creu, per després ressuscitar a la Vida amb majúscules. No hi ha curtcircuits miraculosos.

Sta. Teresa de Jesús escriu una poesia: *“En la Cruz està la vida y el consuelo. Y ella sola es el camino para el cielo”*.

A vegades sembla que Déu se'ns amaga. Les coses no ens surten bé, o patim una malaltia. Però Déu està sempre al nostra costat. El podem intuir en la natura, com la bonica poesia de S. Joan de la Creu: *“¿Adonde te escondiste, / Amado, y me dejaste con gemido? / Como el ciervo huiste / habiéndome herido: / salí tres de ti clamando, y eres ido”*.

Aquests dies podem aprofitar per reflexionar sobre els prejudicis que tots tenim i fer passos per treure'ls de la nostra vida, alliberar-nos d'aquestes lloses que ens dificulten caminar lliures.

Durant la Quaresma, la Setmana Santa i tota la vida fa feliç el practicar el dejuni i l'abstinència del consumisme, dels programes brossa de la televisió, de les crítiques, de la indiferència. També la pràctica del perdó, un dels eixos centrals de l'Evangeli de Jesús, per aconseguir un món reconciliat. Sempre, però especialment en aquests dies, podem aïllar-nos de tant soroll i fer silenci en el nostre cor, fer contemplació connectant en el nostre interior amb l'Esperit de Déu, on habita, al ser temples de l'Esperit Sant, i així ens sentirem omplerts en la soledat.

Totes les persones tenim un per a què estem en aquest món, un motiu per a viure. Un sentit de la nostra vida que hem de buscar si no el tenim clar. Interiorment ens impulsa un desig-exigència de felicitat cercant la plenitud, no quedant-nos en viure superficialment, anestesiats pel consumisme, els mitjans de comunicació social, les televisions, pel·lícules, sèries, o intentant calmar els nostres instints donant-los-hi prioritat, quedant dominats, esclavitzats, per ells.

Molts sabem quin sentit té la nostra vida, altres no l'han trobat o senzillament no l'han buscat, ocupats en viure cada dia i consumir i gaudir del que poden i aconseguixen tenir. Precisament els japonesos tenen una paraula: Ikigai, que significa l'impuls de la vida, la raó essencial per la que actues cada dia, el teu propòsit. La raó pel que val la pena viure, aixecar-se del llit cada matí. Tots tenim ganes d'omplir el buit interior, ganes de transcendència, que res material o caduc omple.

L'amor ens eleva més enllà de la nostra lluita per la supervivència. Si veiem un nen que s'ofega al mar o en un riu o pantà surt de dins nostre llançar-nos a rescatar-lo. L'Amor ens permet transcendir els nostres límits. Ens allibera per a que puguem donar. És la porta d'entrada a l'infinit. Jesús ens va revelar la font de l'Amor – Déu - amb la seva predicació i la seva vida i després ens crida a entrar en ella.

Creure en Jesús vol dir confiar en Ell. Estimar a Jesús és font d'alegria i felicitat. S'omple el nostre cor i la vida, procurant seguir-lo amb les nostres limitacions, adquirim un sentit que ens fa lliures, sense por. No es té por ni a la mort, la qual és un traspàs a una vida en plenitud d'Amor i felicitat, prop de Déu. S'acaba el cos, el caduc, i s'allibera l'essència, (l'ànima). És trencar el vel per gaudir del dolç encontre, com escriu S. Joan de la Creu: *“ ¡Oh llama de amor viva, / que tiernamente hieres / de mi alma en el más profundo centro! / Pues ya no eres esquiva, / acaba ya, si quieres, / ¡rompe la tela de este dulce encuentro!”*

De Jesús la gent admira i vol seguir el seu compromís de vida amb els més pobres, amb la justícia, fins donar la vida per ser coherent. Jesús és donador de vida inclòs amb la seva mort. La llibertat amb la que es movia era irresistible pels poderosos del seu temps i per això el van matar. Com molts teòlegs actuals, no crec que la creu fora volguda per Déu Pare-Mare Amor; la creu no és el sacrifici que Déu omnipotent, pare de Jesús, li exigeix per salvar la humanitat, seria un Déu sanguinari i mal pare. La creu és el resultat de l'amor de Jesús als homes i dones i la seva predilecció pels més pobres i oprimits.

Per tant, no crec que quan es parla de Jesús com d'un sacrifici humà ofert a Déu com pagament o rescat pels nostres pecats s'hagi d'agafar literalment, com diuen alguns teòlegs. De fet els sacrificis humans de les cultures primitives ja van ser rebutjats a l'Antic Testament quan Déu va frenar a Abraham de matar el seu fill per oferir-lo com sacrifici.

És important recordar que Jesús va patir la passió com ens feu viure les confraries de Setmana Santa cada any, representada plàsticament, el seu calvari i mort en creu, perquè Jesús va arribar voluntàriament fins al final. No va fer cas ni dels seus apòstols que li deien que no anés a Jerusalem, que era molt perillós perquè el volien matar, ja que estaven molt enfadats contra ell. ¡Quin gran Amor ens va demostrar Jesús patint els forts turments de la passió i mort en creu!. ¡Quin exemple ens dona Maria, la seva mare, que no l'abandona en cap moment i pateix amb ell fins el final, la Dolorosa!.

El vostre cartell d'aquests any és un fidel reflex del que creiem: Jesús va patir molt, va morir, però va ressuscitar. La llum de Déu, l'Esperit de Déu el va omplir i ressuscitar, i estar viu entre nosaltres, com ho van viure els apòstols i deixebles, i de tal manera, que de ser uns senzills pescadors tímids, van rebre l'Esperit Sant que els donà força per escampar la Bona Nova per tot arreu inclòs lliurant la vida fent-ho. Si no hagués ressuscitat la creu en sí no salvaria a ningú.

La imatge de la Creu ens mostra el gran sofriment de Jesús, que va ser traït, torturat, escarnit, crucificat, però que va ressuscitar. Quan la malaltia em provoca dolors i sofriments, sols pensant o mirant la Creu em recorda que Ell va patir molt més que jo, i ho va fer per salvar-me. Aleshores els dolors, fins que la medicació els apaivaga, son més suportables. Us ho recomano.

Tots volem ser feliços, Jesús ens vol feliços, com ens ho ensenya en les Benaurances, però ja ens avisa que no fa feliç el tancar-se en l'egoisme individualista, sinó que és el camí que Jesús ens mostra el que fa feliç. El dolor i el sofriment no s'han de buscar doncs no son bons en sí mateixos ni els vol Déu. Els cilicis, les cadenes, els auto-càstigs son d'una visió no Evangèlica, ja que Evangeli és Bona Notícia, i ¿Qui considera bona notícia el patir? El sofriment inevitable, que no podem evitar, el podem assumir i unir-nos a Jesús amb ell, però no buscar-lo.

La passió i el sofriment de Jesús ens fa pensar en la quantitat de persones al món, germans nostres de la mateixa espècie humana, que pateixen i moren de gana i set. ¡Sembla mentida que això pugui passar en ple segle XXI, on els avenços tecnològics son tant espectaculars!. Es gasten milers de milions de dòlars i euros pel que s'anomena la conquesta de l'espai i som incapaços de fer-los-hi arribar ni els excedents de les nostres collites i les sobres dels nostres

aliments, quan molts de nosaltres anem farts. Inclòs hi ha malalties per l'excés de menjar, com la obesitat mòrbida. I no diguem les despeses militars dels països anomenats desenvolupats i que provoquen tant de patiment als països africans.

En les meves estades a Moçambic a operar i donar classes amb la meva esposa Ana, infermera, hem pogut viure el patiment de la gent que no tenen el mínim material, antibiòtics, menjar, etc. per poder sobreviure. El que aquí és comú, allà, per no tenir, a vegades ni esparadrap. Tapàvem les ferides amb gasses que feien fabricar als mateixos malalts de teles grans i els aguantàvem amb celo. I això sols és un petit exemple del més innocu, perquè veure morir malalts per no poder posar-los-hi ni el més simple antibiòtic o nutrició que aquí inclòs caduquen fa molt de mal; és injust.

Via Crucis que també estem vivint de prop amb la guerra d'Ucraïna, de la que ja hem tristament commemorat el seu primer aniversari. Persones com nosaltres, amb feina i casa i família, patint bombardejos, mort de parents i veïns, i, no sols perdre-ho tot, sinó havent d'emigrar a un altra país per a sobreviure. Preguem perquè Putin tingui un dia inspirat i aturi aquesta irracional atrocitat. Tant de bo el poderós líder xinès Ji Jinping pogués ajudar a aconseguir la pau i no a allargar més la guerra.

Aquesta guerra ens ha colpit més perquè son persones europees properes, però a l'Àfrica n'hi ha d'altres, alimentades per les armes que els venen els nostres governants. ¡Quina barbaritat!. A vegades prenen al poble per retardats mentals, ens volen distrets donant-nos peixets, afavorint els nostres instints primaris per aconseguir més vots. Ens alligonen perquè no pensem i consumim i tinguem la panxa contenta. Així son algunes lleis que tenen un nivell ètic baixíssim, que fan molt de mal als més dèbils.

Mantenir un nivell ètic prou alt és anar contra corrent, i per això cal ser crític i no deixar-se portar per la corrent de moda del moment, això té efectes secundaris negatius per la persona que ho fa. Entrarem en la Setmana Santa i podem mirar a Jesús. Ell, per anar a favor dels dèbils, per posar la llei al servei de la persona i no per sobre d'ella, per criticar el poder religiós i polític del seu temps, el van eliminar de manera molt cruel. A nosaltres el mal que podem patir és molt menor.

Hem sortit de la pandèmia que ha fet patir a moltes persones i s'ha emportat a milers de catalans i catalanes. Quasi tots coneixem persones que han mort o un familiar nostra. I en la primera onada i bastant en la segona, morts sense ser acompanyats per cap familiar, - estava prohibit – la quantitat de persones grans mortes en les residències. Un altre Via Crucis que hem passat i del que patim ara també les seqüeles: més pobresa d'una majoria de la població, mentre que uns pocs s'han enriquit molt. I hi ha un fort increment, xifrat pels experts en un 20%, de pèrdua de la salut mental, sobretot en joves, augmentant els suïcidis.

Hi havia l'esperança que, passada la pandèmia, entràriem en el que anomenaven "nova normalitat", amb menys contaminació ambiental, menys depredació del planeta. Però, per desgràcia, malgrat tot el patiment viscut hem tornat a la vida superficial de consumir, cercant la felicitat fora d'un mateix, el que no s'aconsegueix mai, donat que tenim ànsia d'infinít. Cal fer prevenció i per la millora de la salut mental cal promoure nous principis i valors i una manera de viure sana. Conèixer a Jesús ens porta a estimar-lo. Estimar-lo

condueix a seguir-lo, i seguir-lo dona sentit a la vida, fa feliç i és una molt bona manera de prevenir les malalties mentals, que tant han augmentat per la pandèmia.

Tinc l'ESPERANÇA que el món anirà millorant progressivament gràcies a la gran quantitat de bones persones que es deixen la pell per procurar portar l'Amor de Déu – encara que no ho diguin així - acostant-lo, donant-lo a conèixer, a cada persona, sigui marginal a la societat, com els sense sostre, sigui els rics i poderosos dirigents, que, obcecats per idees de poder i de diner, oprimeixen als demés, o inclòs provoquen guerres, sense tenir escrúpols en el que fan, el gran sofriment que provoquen.

Convido a seguir les processons que amb tant d'esforç i estima han preparat els confreres i a viure una Setmana Santa reflexionant sobre el sentit de la nostra vida, acostant-nos a Jesús.

Acabo amb un segment de la poesia de Mn. Cinto Verdaguer "Cant a la Passió de Nostre Senyor Jesucrist", del 28 de febrer de 1918. Mn. Cinto va estar a Lleida i signar el llibre d'Honor de la Pontifícia i Reial Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida.

"Jesucrist, la Passió vostra, /ajudeu-me-la a cantar;/ més morint per culpa nostra, / què faré sinó plorar? /

Si plorant pujo al Calvari, / Vos al Cel em pujareu, / puix l'escala per pujar-hi / és l'escala de la Creu. / Ja en la creu la mà li claven / que al malalt dava salut; / ja els seus peus, que sempre anaven / on patia un desvalgut./

Si s'escriuen les muntanyes, / Maria, als cops de martell, / què faran vostres entranyes / d'on nasqué tan ros i bell. /

Perdoneu-los tots, mon Pare, /que no saben el que fan, /i girant-se envers sa Mare, /li encomana sant Joan: /-Ací tens la Mare meva; /i aquí, Vós, el fill amat. /Pecador, sa Mare és teva; /vine, vine al seu costat."

I acaba amb dos versos:

"Tot complint les profecies, / es desvetlla gloriós, / i al Sepulcre les Maries / ja no hi troben el seu cos: / trobem sols Àngels que els diuen: / -No el cerqueu aquí enterrat! / més cerqueu-lo entre els que viuen / a Jesús ressuscitat. /

A sa Mare es deixa veure, / que es comença d'enyorar, / i a Tomàs que no hi vol creure / les cinc llagues fa tocar. / Després puja a l'alta Glòria, / que algun dia Déu ens do, / per haver cantat la història".

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Bona Setmana Santa!

Joan Viñas